

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY
W RODZINIE W GMINIE WIELUŃ
NA LATA 2021–2025**

Wieluń, 2020

Spis treści

WPROWADZENIE	3
I. PODSTAWA PRAWNA DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z PRZECIWDZIAŁANIEM PRZEMOCY W RODZINIE	5
II. PROBLEM PRZEMOCY W RODZINIE W SKALI KRAJU	5
III. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE WIELUŃ.....	7
IV. ANALIZA SWOT.....	13
V. DIAGNOZA ZASOBÓW	14
VI. ADRESACI PROGRAMU	15
VII. CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU	15
VIII. OCZEKIWANE EFEKTY I EWALUACJA PROGRAMU	20
IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	21

WPROWADZENIE

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy styl życia. Rodzice czy opiekunowie są wzorem dla dzieci. Ważną rolę odgrywają relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowanie poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi, moralnymi i oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem jak i przyczyną dysfunkcji rodziny.

Przemoc w rodzinie - to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie lub zaniechanie przeciw członkowi rodziny naruszające prawa i dobra osobiste powodujące cierpienie i szkody.

Do przemocy domowej może dojść w każdej rodzinie, niezależnie od jej statusu społecznego i materialnego czy też poziomu wykształcenia członków rodziny.

Przemoc w rodzinie prowadzi do naruszenia norm moralnych i prawnych, przyczynia się do powstawania zaburzeń emocjonalnych, zaburzeń zachowania i zaburzeń osobowościowych u członków rodzin nią dotkniętych. Dziecko funkcjonujące w rodzinie przemocowej, obserwując działania sprawcy uczy się niewłaściwych postaw i zachowań społecznych, przez co istnieje niebezpieczeństwo, że w przyszłości samo stanie się sprawcą bądź ofiarą przemocy.

Przemoc w rodzinie to zjawisko społeczne dotyczące bezpośrednio ofiar, sprawców i świadków przemocy, w które uwikłane zostają również osoby wspólnie zamieszkujące, najbliższe otoczenie sąsiedzkie oraz zaangażowani w pomoc rodzinie przedstawiciele instytucji, mających z nią kontakt.

Społeczeństwo łatwiej reaguje na przemoc na ulicach, trudniej na przemoc w rodzinie. Ignorowanie sygnałów przemocy w rodzinie powoduje, że trwa ona nadal, powodując tragiczne następstwa, ujawniane czasami zbyt późno. Sprzyja również społecznemu przyzwoleniu na akty agresji wobec członków rodziny, pozwala sprawcy poczuć się pewnie, a u ofiar powoduje poczucie bezradności.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

- jest zjawiskiem wynikającym z działania człowieka (działanie lub zaniechanie działań jest dokonywane przez jednego członka rodziny przeciwko pozostałym);

- jest intencjonalna – działanie sprawcy jest zamierzone i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary;
- siły są nierównomierne – ofiara jest słabsza, sprawca silniejszy;
- narusza prawa i dobra osobiste – sprawca wykorzystuje przewagę sił i narusza podstawowe prawa ofiary;
- powoduje cierpienie i ból – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody.

Obecnie najczęściej spotykane formy przemocy to:

- **przemoc fizyczna** – są to wszelkie działania polegające na użyciu siły i prowadzące do naruszenia nietykalności cielesnej, nieprzypadkowych urazów, zranień, stłuczeń, złamań czy zasinień;
- **przemoc psychiczna** – to umyślne działania wykorzystujące nie siłę fizyczną, lecz mechanizmy psychologiczne, powodujące zachwianie pozytywnego obrazu własnej osoby u ofiary, obniżenie u niej poczucia własnej wartości, pojawienie się stanów lękowych i nerwicowych;
- **przemoc seksualna** – polega na wymuszaniu niechcianych przez ofiarę zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy;
- **przemoc ekonomiczna** – to działania prowadzące do całkowitego finansowego uzależnienia ofiary od sprawcy.

Przemoc dzieli się również na:

- gorącą – naładowana furją, złością, gniewem, pełną ekspresji;
- chłodną – bez gniewu, z premedytacją, uporządkowaną.

Przemoc domowa to zjawisko, które rzadko jest czynem jednorazowym. Najczęściej to proces o długiej, nawet kilkunastoletniej historii. Ma tendencję do powtarzania się według zauważalnej prawidłowości. Cykl przemocy składa się zwykle z 3 następujących po sobie faz:

- faza narastającego napięcia - w zachowaniu sprawcy pojawia się napięcie, złość, poirytowanie. Prowokuje awantury, traci panowanie nad swoimi emocjami, sięga po alkohol lub inne środki odurzające. Ofiara przemocy uspakaja, spełnia zachcianki, stara się jak najlepiej wywiązywać ze swoich obowiązków, przeprosza, stara się poprawić humor sprawcy, doświadcza dolegliwości psychosomatycznych;
- faza gwałtownej przemocy –sprawca staje się gwałtowny, wpada w szał, wyładowuje się dokonując aktów przemocy wobec ofiary. Ofiara usiłuje się bronić, jest bezradna. Po akcie przemocy jest w szoku, odczuwa wstyd, upokorzenie, przerażenie, staje się apatyczna, traci ochotę do życia, odczuwa złość i bezradność;

- faza miodowego miesiąca - sprawca przemocy przeprasza, okazuje skruchę, żałuje, obiecuje poprawę, usiłuje tłumaczyć swoje zachowanie, zapewnia, że więcej tego nie zrobi. Dbą o ofiarę, spędza z nią czas, kupuje kwiaty, prezenty. Ofiara przemocy zaczyna wierzyć w przemianę sprawcy; czuje się kochana, odczuwa bliskość, jest pełna nadziei.

Po okresie miodowego miesiąca cykl przemocy powtarza się.

I. PODSTAWA PRAWNA DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z PRZECIWDZIAŁANIEM PRZEMOCY W RODZINIE

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. 2020 poz.218 z późn. zm.),
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. 2020 poz.1876 z późn. zm),
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. 2019 poz.2277 z późn. zm.),
4. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. 2020 poz.821)

II. PROBLEM PRZEMOCY W RODZINIE W SKALI KRAJU

1. Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem, którego skalę trudno określić w bezpośrednich badaniach społecznych, co uniemożliwia określenie rzeczywistego jego obrazu i charakteru. Wpływ na to mają przede wszystkim czynniki indywidualne dotyczące osób dotkniętych przemocą w rodzinie, niechętnie ujawniających swoje doświadczenie krzywdy doznanej od najbliższych, ale również czynniki kulturowe i społeczne.
2. Charakterystyka osób doznających przemocy w rodzinie.

Ponad połowa Polaków (57%) twierdzi, że w ich życiu zdarzyło się, że doświadczyli jakiejś formy przemocy w rodzinie, przy czym mogło to być zarówno niedawno, jak i wiele lat temu. Podkreślić należy, że jeśli chodzi o doznanie jakiegokolwiek formy przemocy w rodzinie więcej niż raz w życiu, odsetek ten zmniejsza się do 47 %, zaś w przypadku odpowiedzi „wiele razy” odsetek ten zmniejsza się do 19%. Najpowszechniejsza jest przemoc psychiczna – takie doświadczenie deklaruje 53% badanych, przy czym, jeśli chodzi o wielokrotne formy przemocy na jakimkolwiek etapie życia, to odsetek ten wynosi 15%.

Co czwartego Polaka (23%) dotknęła kiedykolwiek w rodzinie przemoc fizyczna, zaś 6% badanych doświadczyło jej wielokrotnie, 13% przyznało, że dotyczy ich przemoc ekonomiczna, a 5%, że seksualna.

(źródło: Raport Kantar Polska dla Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Październik 2019 roku <https://static.im-g.pl/im/5/26198/m26198755,WYNIKI-BADANIA.pdf>)

Tabela 1. Dane statystyczne dotyczące liczby ofiar przemocy domowej na terenie kraju - wg procedury „Niebieskie Karty”.

	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba ofiar przemocy domowej ogółem	97 501	91 789	92 529	88 133	88 032
W tym kobiety	69 376	66 930	67 984	65 057	65 195
W tym mężczyźni	10 733	10 636	11 030	10 672	10 676
W tym małoletni	17 392	14 223	13 515	12 404	12 161

Źródło: <https://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/50863,przemoc-w-rodzinie.html>

Według podanych wyżej danych, największą grupę ofiar przemocy domowej stanowią kobiety (powyżej 73%). Przemocy poddawane są również dzieci i młodzież (powyżej 15%) oraz mężczyźni (poniżej 12%). W ciągu ostatnich pięciu lat największą liczbę ofiar przemocy domowej odnotowano w 2015 roku. W 2019 roku, wobec 2015 roku liczba osób dotkniętych tym negatywnym zjawiskiem ogółem spadła o około 10%. Obniżyła się także liczba kobiet doświadczających przemocy o około 6%. Z nieco mniejszą dynamiką spadła liczba mężczyzn, będących ofiarami przemocy, tj. o niecały 1%. Należy zwrócić uwagę, że w 2015 roku policjanci, w ramach realizacji procedury Niebieskie Karty odnotowali ponad 17 tys. przypadków dzieci i młodzieży zagrożonych przemocą w rodzinie, dlatego ważnym elementem w systemie przeciwdziałania temu zjawisku powinno być uwrażliwienie i uświadomienie otoczenia najmłodszych wobec problemu przemocy domowej.

Tabela 2. Dane statystyczne dotyczące liczby osób podejrzewanych o przemoc domową na terenie kraju.

	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba sprawców przemocy domowej ogółem	76 034	74 155	76 206	73 654	74 910
W tym kobiety	5 244	5 461	5 878	6 045	6 448
W tym mężczyźni	70 484	68 321	70 035	67 306	68 148
Nieletni	306	373	293	303	314

Źródło: <https://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/50863,przemoc-w-rodzinie.html>

Jak wynika z powyższych danych, sprawcami przemocy są głównie mężczyźni (ponad 90% w omawianych latach), rzadziej kobiety (około 8%) oraz w nielicznej mierze nieletni (poniżej 1%). Analizując powyższe dane możemy zauważyć spadek liczby sprawców przemocy w rodzinie ogółem w stosunku do roku 2015. W latach 2015 i 2017 zaznaczyła się tendencja wzrostowa omawianej grupy osób. W 2018 i 2019 roku spadła liczba sprawców przemocy wśród mężczyzn. Natomiast niepokojące jest zjawisko wzrostu liczby sprawców przemocy wśród kobiet. W 2019 roku odnotowano największą liczbę sprawców przemocy wśród kobiet w ciągu ostatnich pięciu lat. Zwraca także uwagę fakt zwiększenia się liczby nieletnich sprawców przemocy. W roku 2016 odnotowano największą ich ilość.

Tabela 3. Dane statystyczne dotyczące liczby podejrzewanych sprawców przemocy domowej będących pod wpływem alkoholu.

	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba podejrzewanych sprawców przemocy domowej będących pod wpływem alkoholu	48 841	46 537	46 092	43 182	42 583
- kobiety	1 972	1 993	2 028	1 903	2 126
- mężczyźni	46 830	44 499	44 037	41 257	40 435
- nieletni	39	45	27	22	22

Źródło: <https://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/50863,przemoc-w-rodzinie.html>

Dane z powyższej tabeli wskazują, że spośród sprawców przemocy to mężczyźni są zdecydowanie częściej pod wpływem alkoholu (ponad 95%). Ponadto niepokojące jest zjawisko wzrostu liczby podejrzewanych sprawców przemocy domowej będących pod wpływem alkoholu wśród kobiet. Na przestrzeni lat 2015 - 2019 wzrosło ono o 8%.

Porównując dane z poprzednich tabeli można zauważyć, że około 60% wszystkich sprawców stosuje przemoc będąc pod wpływem alkoholu.

III. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE WIELUŃ

1. Zgodnie z danymi publikowanymi w Banku Danych Lokalnych GUS w 2019 roku Gminę Wieluń zamieszkiwało ogółem 31 456 mieszkańców (w tym 16 402 kobiet). Liczba nieletnich mieszkańców gminy to 5 278.
2. Od 2010 roku w Gminie Wieluń realizowany jest Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie. Program na lata 2021- 2025 jest kontynuacją działań podjętych w ramach programu 2016-2020,

w szczególności ograniczania skali zjawiska przemocy oraz ujednoczenia systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwikłanych w przemoc.

3. W celu realizacji zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie na terenie Gminy Wieluń funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny.
4. Skala zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Wieluń została określona na podstawie danych uzyskanych z Zespołu Interdyscyplinarnego, Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieluniu, oraz działań podejmowanych w ramach systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

MIEJSKO-GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W WIELUNIU, ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY

Tabela 4. Liczba rodzin i osób dotkniętych przemocą, objętych pomocą MGOPS w latach 2015-2019.

	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin objętych świadczeniami pomocy społecznej, w których występuje przemoc	18	17	17	16	15
Liczba osób w rodzinach objętych świadczeniami pomocy społecznej, w których występuje przemoc	63	65	54	55	41

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MGOPS.

Na przestrzeni lat 2015 – 2019 obserwuje się niewielki spadek liczby rodzin objętych świadczeniami pomocy społecznej, w których występuje przemoc.

Tabela 5. „Niebieskie Karty” na przełomie lat 2015-2019.

Instytucja wszczynająca procedurę „Niebieskie Karty”	Liczba Niebieskich Kart przekazanych do Zespołu Interdyscyplinarnego				
	2015	2016	2017	2018	2019
Policja	69	61	77	64	49
Pomoc społeczna	-	-	3	5	6
Ochrona zdrowia	-	-	-	-	-
Oświata	-	-	-	-	-
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	-	-	-	-	-
Łącznie	69	61	80	69	55

Źródło: Sprawozdania z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Wieluniu w latach 2015-2019

Działania na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie zostały uregulowane Rozporządzeniem Rady Ministrów z 13.09.2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”. W ramach powyższej procedury wszczęto na terenie Gminy Wieluń działania skierowane do osób dotkniętych przemocą, które koordynuje Zespół Interdyscyplinarny. Od 2018 roku obserwuje się spadek liczby zakładanych Niebieskich Kart. W przeważającej większości procedurę „Niebieskie Karty” wszczynają funkcjonariusze Policji. Tylko około 4 % Niebieskich Kart w latach 2015-2019 zostało sporządzonych przez pracowników pomocy społecznej. Nie odnotowano zgłoszeń przemocy domowej ze strony oświaty, służby zdrowia i GKRPA.

Mieszkańcy Gminy dotknięci zjawiskiem przemocy w rodzinie mają możliwość skorzystania z działającego w strukturach MGOPS w Wieluniu Punktu informacyjnego i poradnictwa dla osób dotkniętych zjawiskiem przemocy.

Poniższa tabela wskazuje liczbę rodzin objętych jego pomocą w latach 2015-2019.

Tabela 7. Punkt informacyjny i poradnictwa dla osób dotkniętych zjawiskiem przemocy - udzielone wsparcie.

Udzielone wsparcie	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin objętych pomocą psychologa	35	30	27	31	22
Liczba rodzin objętych pomocą terapeuty uzależnień	9	10	14	13	9
Liczba zrealizowanych grupowych treningów umiejętności wychowawczych dla rodziców z rodzin zagrożonych przemocą	1	1	1	1	0
Liczba osób uczestniczących w treningu umiejętności wychowawczych	7	8	6	10	0
Liczba rodzin objętych pomocą Punktu	133	94	102	89	77

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MGOPS

GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W WIELUNIU

Tabela 6. „Niebieskie Karty” na przełomie lat 2015-2019, w których wystąpił problem alkoholowy.

	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba Niebieskich Kart	69	61	80	69	55
Liczba rodzin	62	58	67	62	50
w tym z problemem alkoholowym	52	46	47	46	45

Źródło: Sprawozdania z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Wieluniu w latach 2015-2019

Dane dotyczące Niebieskich Kart przekazanych do Zespołu Interdyscyplinarnego w Wieluniu w latach 2015-2019 pokazują, że w większości rodzin, w których została wdrożona procedura „Niebieskie Karty” występuje problem nadużywania alkoholu.

Przedstawiciel Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wieluniu uczestniczy w grupach roboczych w rodzinach w których występuje problem alkoholowy. Osoby nadużywające alkoholu są informowane o możliwości podjęcia leczenia w Poradni Leczenia Uzależnień lub korzystania z pomocy grup wsparcia działających na terenie gminy, są również zapraszane na posiedzenie Zespołu ds. Leczenia Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wieluniu.

KOMENDA POWIATOWA POLICJI W WIELUNIU

Komenda Powiatowa Policji w Wieluniu odgrywa znaczącą rolę w systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Tabela 8. Działania Komendy Powiatowej Policji w Wieluniu podejmowane na przełomie lat 2015-2019.

	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba interwencji związanych z przemocą domową	86	69	80	46	35
Liczba zatrzymanych sprawców przemocy w rodzinie	79	75	84	54	35
Ilość wszczętych postępowań przygotowawczych	83	67	65	57	59

Źródło: opracowanie na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Wieluniu

Dane Komendy Powiatowej Policji w Wieluniu pokazują, że w 2015 roku było najwięcej interwencji związanych z przemocą domową, natomiast od roku 2018 nastąpił spadek liczby podejmowanych interwencji. Analogicznie do liczby interwencji domowych związanych z przemocą domową w 2015 roku Komenda Powiatowa Policji w Wieluniu wszczęła najwięcej postępowań przygotowawczych; od 2018 roku liczba wszczętych postępowań jest na porównywalnym poziomie. Spadek od 2018 roku liczby interwencji w związku z przemocą domową ma odzwierciedlenie również w zmniejszeniu się liczby zatrzymanych sprawców przemocy w rodzinie.

PROKURATURA REJONOWA W WIELUNIU

Skala zjawiska przemocy sporządzona została również na podstawie informacji z Prokuratury Rejonowej w Wieluniu.

Tabela 9. Postępowania w sprawie popełnienia przestępstwa z art. 207 kk. w latach 2015-2019.

	2015	2016	2017	2018	2019
Postępowanie wszczęte z art. 207 kk	86	65	64	56	58
Ilość spraw skierowanych do Sądu (aktów oskarżenia i wniosków o wyrok skazujący)	53	40	39	40	32
Ilość spraw zakończonych umorzeniem postępowania	23	25	27	17	21
Ilość spraw, w których sprawca został skazany	57	33	36	32	30

Źródło: opracowanie na podstawie danych Prokuratury Rejonowej w Wieluniu

Z analizy powyższych danych wynika, że w 2015 roku zostało wszczętych najwięcej postępowań w związku z art. 207 kk. Od 2018 roku liczba wszczętych postępowań utrzymuje się na porównywalnym poziomie. Większość postępowań wszczętych przez Prokuraturę Rejonową w Wieluniu została skierowana do Sądu. Liczba wszczętych postępowań z art. 207 kk. nie jest tożsama z liczbą osób skazanych za przestępstwo z użyciem przemocy. W latach 2015-2019 ilość spraw zakończonych umorzeniem postępowania utrzymuje się na podobnym poziomie.

ZESPÓŁ KURATORSKIEJ SŁUŻBY SĄDOWEJ SĄDU REJONOWEGO W WIELUNIU

Tabela 10. Liczba osób skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie objętych dozorem kuratora sądowego w latach 2015-2019.

	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba osób objętych dozorem kuratora , skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie	23	12	16	15	12

Źródło: opracowanie na podstawie danych Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Wieluniu

Kuratorzy sądowi wykonujący orzeczenia karne są ważnym elementem systemu przeciwdziałania przemocy i ochrony osób pokrzywdzonych. Sprawując dozory nad skazanymi, mają oni wpływ na ich sytuację prawną. Kuratorzy są członkami grupy roboczej w rodzinach, w których sprawują dozór. W 2015 roku było najwięcej osób skazanych za

stosowanie przemocy w rodzinie objętych dozorem kuratora; od 2016 roku liczba osób objętych dozorem utrzymuje się na podobnym poziomie.

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W WIELUNIU

Dla osób stosujących przemoc w rodzinie są przeznaczone programy korekcyjno-edukacyjne, do udziału w których mogą zgłosić się dobrowolnie lub zostać skierowani przez Sąd. Zgodnie z informacją Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wieluniu w latach 2015-2019 nie było osób, które przystąpiły do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.

SZKOŁY PODSTAWOWE PROWADZONE PRZEZ GMINĘ WIELUŃ

Informacja dotycząca zjawiska przemocy w latach 2015-2019 na podstawie danych szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Wieluń.

W latach 2015-2019 do Zespołu Interdyscyplinarnego w Wieluniu nie wpłynęła Niebieska Karta ze szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Wieluń.

W szkołach podstawowych pojawiają się zachowania agresywne wśród uczniów. Jest to agresja słowna- przezywanie, używanie wulgaryzmów, obrażanie, ośmieszanie, grożenie, brak właściwego szacunku dla rówieśników, nieużywanie form grzecznościowych, wyszydzanie uczniów osiągających dobre wyniki w nauce oraz agresja fizyczna- kopanie, szarpanie, popychanie. W dwóch szkołach podstawowych jako forma przemocy wskazana jest cyberprzemoc. Wobec uczniów wykazujących przejawy przemocy szkoły podejmują następujące działania : rozmowy wychowawcy, pedagoga i dyrektora z uczniami i rodzicami, zawierane są kontrakty między uczniem a wychowawcą czy pedagogiem, w razie potrzeby podejmowana jest współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Wieluniu, przedstawicielami sądu oraz policji. Pedagog szkolny i wychowawca utrzymują kontakt z kuratorami sądowymi i asystentami rodziny i podejmują dalsze działania. We wskazanym okresie organizowane były przez szkoły spotkania ze specjalistami z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, przedstawicielami Policji. W latach 2015-2019 szkoły skierowały do Sądu Rejonowego w Wieluniu 9 wniosków, które dotyczyły przejawów demoralizacji, zachowań agresywnych oraz wsparcia w działaniach interwencyjnych, w przypadku 5 wniosków postępowanie zakończyło się ustanowieniem nadzoru kuratora sądowego, skierowano również 2 wnioski na Policję. We wskazanym okresie nie zgłoszono wzrostu zachowań agresywnych wśród uczniów. W szkołach zostały opracowane procedury reagowania na zjawiska przemocy, postępowania w sytuacjach trudnych oraz zagrożenia młodzieży demoralizacją. Szkoły prowadzone przez Gminę Wieluń realizowały programy profilaktyki

przemocy i agresji, prowadziły zajęcia edukacyjno-wychowawcze. Poprzez zajęcia edukacyjne szkoły propagowały aktywne formy spędzania wolnego czasu, promując zachowania bez agresji.

IV. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT to technika analityczna polegająca na posegregowaniu posiadanych informacji o danej sprawie na cztery grupy czynników:

- 1) S (*strengths*) – mocne strony;
- 2) W (*weaknesses*) – słabe strony;
- 3) O (*opportunities*) - szanse;
- 4) T (*threats*) - zagrożenia

Tabela 11. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wieluń na lata 2014-2023; – aktywna działalność Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Punktu informacyjnego i poradnictwa dla osób dotkniętych zjawiskiem przemocy; – baza instytucji wspierających rodzinę, w szczególności: MGOPS w Wieluniu - w tym placówki wsparcia dziennego (świetlice środowiskowe w Wieluniu i Olewinie), KPP w Wieluniu, placówki oświatowe, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Wieluniu, PCPR w Wieluniu, placówki służby zdrowia) ; – doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny; – usługa asystenta rodziny; – dostępność do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego realizowanego przez jednostki publiczne i organizacje pozarządowe; – dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników służb pomocy społecznej, pedagogów szkolnych, kuratorów, policji; – realizacja w szkołach programów profilaktycznych, współpraca szkół w tym zakresie ze specjalistami 	<ul style="list-style-type: none"> – brak nawyków korzystania ze specjalistycznego poradnictwa rodzinnego; – bierna postawa rodziców wobec problemów występujących w rodzinie; – wyuczona bezradność dorosłych członków rodzin; – zjawisko alkoholizmu i przemocy w rodzinie; – niska skuteczność oddziaływania na sprawcę przemocy; – małe zainteresowanie programami korekcyjno - edukacyjnymi dla osób stosujących przemoc w rodzinie; – małe zainteresowanie treningami umiejętności wychowawczych dla rodzin

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – wzrost świadomości i umiejętności korzystania przez rodziny z różnych form wsparcia; – zmniejszenie społecznego przyzwolenia na stosowanie przemocy w rodzinie; – możliwości szkoleniowe 	<ul style="list-style-type: none"> – występowanie zjawiska rozpadu więzi rodzinnych oraz zagrożeń funkcjonowania rodziny: bezrobocie, uzależnienia, przemoc, problemy opiekuńczo-wychowawcze; – poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc; – wypalenie zawodowe pracowników; – ukrywanie przez rodzinę występowania przemocy; – bezradność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów;

V. DIAGNOZA ZASOBÓW

Zasoby Gminy Wieluń w zakresie przeciwdziałania przemocy - instytucje, organizacje, służby i środowiska tworzące gminny system przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

1. Zespół Interdyscyplinarny, którego zadaniem jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów i specjalistów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:
 - diagnozowanie problemu przemocy,
 - podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mającym na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
 - inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
 - rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym.
2. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej: pracownicy socjalni, asystenci rodziny, prawnik oraz świetlica środowiskowa dla dzieci i młodzieży;
3. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna: pedagodzy i psychologowie;
4. Placówki oświatowe: pedagodzy szkolni i nauczyciele;
5. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
6. Komenda Powiatowa Policji w Wieluniu;
7. Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Wieluniu;
8. placówki służby zdrowia (w tym Poradnia leczenia uzależnień);
9. organizacje pozarządowe.

VI. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami programu są mieszkańcy Gminy Wieluń, w szczególności rodziny i osoby dotknięte bezpośrednio zjawiskiem przemocy oraz przedstawiciele instytucji i służb zobowiązanych do działań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

VII. CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU

Celem głównym programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie gminy Wieluń.

Cel główny programu będzie realizowany poprzez następujące cele szczegółowe:

- podniesienie poziomu wrażliwości społecznej mieszkańców gminy wobec zjawiska przemocy w rodzinie i dostarczanie informacji o dostępnych formach pomocy i wsparcia;
- zwiększenie dostępności i skuteczności form pomocy dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
- zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników jednostek, służb oraz instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Realizacja poszczególnych celów odbywać się będzie w oparciu o opisane niżej zadania i działania. Poniższa tabela wskazuje również podmioty odpowiedzialne za poszczególne zadania.

Cel szczegółowy I

Podniesienie poziomu wrażliwości społecznej mieszkańców gminy wobec zjawiska przemocy w rodzinie i dostarczanie informacji o dostępnych formach pomocy i wsparcia.

Lp.	Zadanie	Działania	Realizatorzy	Termin realizacji
1.	Edukacja społeczeństwa w zakresie problematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie	<p>a) podnoszenie wiedzy w społeczności lokalnej w zakresie problematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez rozpowszechnianie materiałów edukacyjno – informacyjnych (ulotek, plakatów i broszur) na temat zjawiska przemocy, w tym o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie,</p> <p>b) współpraca z lokalnymi mediami w celu propagowania informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy</p> <p>c) edukacja dzieci i młodzieży w zakresie specyfiki konfliktu, radzenia sobie ze stresem i agresją,</p> <p>d) organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży,</p> <p>e) współuczestnictwo w kampaniach prowadzonych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p>	<ul style="list-style-type: none">– Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieluniu,– Komenda Powiatowa Policji w Wieluniu,– placówki oświatowe,– Zespół Interdyscyplinarny w Wieluniu,– służba zdrowia,– kuratorzy.	2021-2025

Wskaźniki realizacji celu:

- Liczba materiałów informacyjnych (ulotek, broszur, plakatów, informacji w mediach);
- Liczba zrealizowanych godzin zajęć edukacyjnych na temat przemocy;
- Liczba osób objętych edukacją na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

Cel szczegółowy II

Zwiększenie dostępności i skuteczności form pomocy dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Lp.	Zadanie	Działania	Realizatorzy	Termin realizacji
1.	Zintegrowane i skoordynowane działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	a) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, b) interwencje w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, c) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym, d) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie, e) monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą, f) opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, g) uruchomienie	<ul style="list-style-type: none"> - Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieluniu, - Zespół Interdyscyplinarny w Wieluniu, - Komenda Powiatowa Policji w Wieluniu, - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wieluniu, - placówki oświatowe, - służba zdrowia, - kuratorzy. 	2021-2025

Lp.	Zadanie	Działania	Realizatorzy	Termin realizacji
		<p>procedury „Niebieskie Karty”,</p> <p>h) udział w działaniach edukacyjno – informacyjnych.</p>		
2.	Zapewnienie schronienia i pomocy materialnej ofiarom przemocy w rodzinie	<p>a) współpraca z instytucjami zapewniającymi schronienie ofiarom przemocy,</p> <p>b) udzielanie świadczeń pieniężnych</p>	<p>– Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieluniu,</p> <p>– organizacje pozarządowe.</p>	2021-2025
3.	Zapewnienie wsparcia instytucjonalnego ofiarom przemocy	<p>a) kontynuacja działania Punktu informacyjnego i poradnictwa dla osób dotkniętych zjawiskiem przemocy w rodzinie,</p> <p>b) zapewnienie bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego, w tym psychologicznego, prawnego,</p> <p>c) edukowanie ofiar w zakresie przysługujących im praw,</p> <p>d) prowadzenie pracy socjalnej.</p>	<p>– Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieluniu</p>	2021-2025
4.	Łagodzenie następstw zjawiska przemocy domowej – pomoc w odbudowaniu relacji w rodzinie	<p>a) organizowanie w miarę potrzeb grup wsparcia dla osób pokrzywdzonych i ofiar dotkniętych przemocą,</p>	<p>– Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieluniu,</p>	2021-2025

Wskaźniki realizacji celu:

- Liczba interwencji w sprawach przemocy;
- Liczba uruchomionych procedur „Niebieskie Karty”;
- Liczba powołanych grup roboczych;

- Liczba spotkań grup roboczych;
- Liczba osób, które uzyskały informację w Punkcie informacyjnym i poradnictwa dla ofiar przemocy;
- Liczba osób, które skorzystały z porad prawnych i psychologicznych w związku z przemocą;
- Liczba udzielonych porad prawnych i psychologicznych w związku z przemocą;
- Liczba grup wsparcia dla osób dotkniętych zjawiskiem przemocy;
- Liczba osób, które uczestniczyły w grupach wsparcia;
- Liczba rodzin dotkniętych zjawiskiem przemocy, które objęto świadczeniami pomocy społecznej;
- Liczba rodzin objętych pracą socjalną z uwagi na problem przemocy w rodzinie.

Cel szczegółowy III.

Zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników jednostek, służb oraz instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Lp.	Zadanie	Działania	Realizatorzy	Termin realizacji
1.	Doskonalenie grup zawodowych zaangażowanych w problematykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie	a) uczestnictwo w szkoleniach, warsztatach, konferencjach przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury „Niebieskie Karty”, (szkolenia wspólne i resortowe), b) organizacja szkoleń i kierowanie na dostępne formy kształcenia, c) gromadzenie i udostępnianie publikacji dotyczących przemocy w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> – Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieluniu, – Komenda Powiatowa Policji w Wieluniu, – placówki oświatowe, – Zespół Interdyscyplinarny w Wieluniu, – kuratorzy. 	2021-2025

2.	Zdobywanie wiedzy na temat rozmiarów zjawiska przemocy w lokalnym środowisku	a) Sporządzanie statystyk określających wielkość zjawiska przemocy w gminie Wieluń	<ul style="list-style-type: none"> – Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieluniu, – Komenda Powiatowa Policji w Wieluniu. 	2021-2025
----	---	--	---	-----------

Wskaźniki realizacji celu:

- Liczba osób przeszkolonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- Liczba szkoleń na temat przemocy.

Program będzie realizowany na terenie gminy Wieluń w latach 2021 - 2025.

Zaplanowane działania realizowane będą w formie ciągłej.

REALIZATORZY PROGRAMU:

- Zespół Interdyscyplinarny;
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieluniu;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wieluniu;
- Komenda Powiatowa Policji w Wieluniu;
- Sąd Rejonowy w Wieluniu;
- Prokuratura Rejonowa;
- placówki oświatowe;
- placówki służby zdrowia;
- organizacje pozarządowe.

VIII. OCZEKIWANE EFEKTY I EWALUACJA PROGRAMU

1. Zakłada się, że Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Wieluń na lata 2021-2025 będzie miał charakter interdyscyplinarny i będzie realizowany przez wszystkie instytucje i służby zobligowane do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i ograniczania przemocy w rodzinie.
2. Funkcję koordynatora programu będzie pełnił Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego.
3. Oczekiwane efekty realizacji programu:
 - zwiększenie skuteczności działań zmierzających do zapobiegania i ograniczenia przemocy w rodzinie;

- podwyższenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie;
 - zwiększenie dostępności profesjonalnej pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie;
 - zmniejszenie skutków psychologicznych wynikających z przemocy;
 - zwiększenie poczucia bezpieczeństwa członków rodzin doświadczających przemocy;
 - zmniejszenie poczucia bezradności ofiar przemocy;
 - zwiększenie wrażliwości społecznej wobec aktów przemocy w rodzinie.
4. Monitorowanie i ewaluacja realizacji programu odbywać się będzie w oparciu o systematyczną sprawozdawczość (co najmniej raz w roku), dokonywaną w ramach wszystkich elementów systemu oraz wskaźniki realizacji celów szczegółowych. Każda z instytucji odpowiedzialnych za realizację Programu ma obowiązek gromadzić dane sprawozdawcze z realizacji Programu w zakresie ją obowiązującym. Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego sporządza coroczne sprawozdanie z realizacji zadań, zawierające uzyskane od jednostek dane wraz z analizą ilościową, jakościową oraz sugestiami dotyczącymi potrzeb i ewentualnych zmian - do dnia 30 marca danego roku, za rok poprzedni.
5. Ewaluacja Programu odbywać się będzie na podstawie wskaźników realizacji celów szczegółowych.

IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025 są środki własne gminy oraz środki z budżetu państwa i innych źródeł. W budżecie Gminy na realizację zadań zawartych w programie w roku 2021 zaplanowano kwotę 15 800 zł.